

ВИДРАТА - БИОИНДИКАТОР ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРИРОДНАТА СРЕДА

Димитър ПЛАЧИЙСКИ

*Видрата (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758) е вид, включен в Световния червен лист на IUCN (Международния съюз за защита на природата) както и в следните международни конвенции и директиви на Европейския съюз:*

1. Конвенция за опазване на европейската дива флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция).

2. Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES).

3. Директива 92/43 на ЕС от 21.05.1992 г. за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

В българското законодателство видът е защитен от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). В Червената книга на Република България видът е включен в категорията "Застрашен от изчезване вид". Фактът, че видът е световно застрашен, моментално го поставя и под защитата на Наказателния кодекс на Република България (Чл. 278в), според който за унищожаването му се предвиждат до 3 години лишаване от свобода и глоба в размер на 2000 лв. за екземпляр.

(Видът е единственият представител на подсемейство Видрови /Lutrinae/, който се среща в нашата страна. Видрата е приспособена към полуводен начин на живот, отлично плува, гмурка се и намира храната си във водата. Може да издържа под вода около 2 минути. Това е формирало про-

мени в строежа на тялото - изтеглено, уплътнено, силно и гъвкаво. Главата е гръбо-коремно сплесната и почти се слива с конфигурацията на тялото. Опащата е дълга, силна и мускулеста, слабо окосмена. Краката са сравнително къси, с плавателна ципа между пръстите. Космената покривка е къса, плътна, с изключително гъст подкосъм, който я прави непромокаема. Козината слабо се променя през сезоните.

Хранителният спектър на вида включва риба, раци, земноводни (предимно жаби), дребни гризачи, птици и др., като консумира около 1 кг храна дневно. Тя е нощно активен вид, поради което нейното наблюдение и проучване е значително затруднено и се основава предимно на следи, открити от храната и екскременти, които обикновено са оставени върху издигнати над водната линия камъни, пънове или купчини пясък при маркиране на територия. В райони, които са подложени на по-слаб антропогенен натиск, отделни екземпляри могат да се наблюдават и през деня, като това са предимно млади, играещи си видри. Също животни могат да ловуват вечер в селища с минаващи през тях реки, дори в

участъци със силно улично осветление. Това може да се наблюдава основно през зимните месеци, когато рибата се съсредоточава в селищата. Във водата видрата практически няма естествени врагове и това я поставя на върха на хранителните пирамиди във влажните зони. Поради тази причина състоянието ѝ в дадена територия е

индикатор за стабилността в екосистемата и отразява промените, настъпващи в нея.

Репродуктивните възможности на вида са сравнително слаби. Половата зрялост настъпва на 2-3 годишна възраст. Размножителният период започва от февруари до юли. Бременността продължава 60-70 дни и се раждат от 2 до 5 малки, които напускат бърлогата след 2 месеца. Малките остават с майката около 14 месеца.

Разпространението на вида обхваща Евразия, южно от линията на тундрата и Северна Африка или това е Палеарктически биогеографски регион. В Европа се среща във почти всички страни, но е рядка, застрашена и защи-

тена повсеместно. Основни местообитания, в които се среща видът, са реки с постоянен воден дебит, езера (включително соленоводни), потоци, заливни гори, оризища, канали, океански брегове, пещери, фиорди и др. Бърлогата и местата за почивка на видрата представляват тунели в земята, в коренища на дървета и скали, като

обикновено има два изхода, единият от които под водното ниво. У нас е разпространена в предпланините и ниските планини до 1000 - 1200 м.н.в. Най-плътните популации на вида за цяла Европа са установени в Странджа и Източните Родопи. Причините за това са слабия антропогенен натиск, наличието на подходящи местообитания, богатите на храна реки и традиционните земеделски практики в тези региони.

Заплахите за вида, определящи намаляването на неговата численост през последните години, а оттук и високата степен на защита, са: Незаконният отстрел и търговията с кожи, месо, черепи и други продукти от вид-

ра; поставяне на капани, примки и примамки; незаконно преследване и убиване на екземпляри на територията на рибарници, микроязовири и други влажни зони; унищожаване на цели котила на вида от ловни и бездомни кучета; безпокойство през размножителния период от недобросъвестни ловци и риболовци; ниска природозащитна култура на населението; замърсяване на реки, главно в долните им течения; унищожаване местообитанията на вида в следствие на корекция на речните корита.

Световни авторитети в природозащитата като IUCN алармират, че, ако не се вземат спешни природозащитни мерки, видрата може да изчезне от лицето на Земята в близките години. В тази връзка опазването на видрата е сред приоритетите на Българско дружество за защита на птиците (БДЗП) през последните две години, а опазването ѝ е залегнало в дългосрочната природозащитна стратегия на организацията. Ако желаете да се запознаете в детайли с опазването на вида и цялата работа на организацията, не се колебайте да ни потърсите.

За контакти:

БДЗП-Регионален офис гр.Пловдив
Тел/факс: 032 62 62 12
plovdiv@bspb.org
www.bspb.org